

ÅRSPLAN-2021-2022

VESTVIKHEIA BARNEHAGE

Årets satsningsområde 2021-2022

VÅRE DOKUMENT

Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis. Årsplanen skal blant annet vise hvordan barnehagen arbeider med omsorg, lek, danning og læring. Her må også progresjon tydeliggjøres. Det skal synliggjøres hvordan barns og foreldres medvirkning bringes inn i planleggingsarbeidet og hvordan barnehagen vurderer sitt pedagogiske arbeid. Det skal også fremkomme hvordan barnehagen arbeider med tilvenning av nye barn og ivaretar samarbeid og sammenheng med skolen» Rammeplan for barnehager

- Årplanen for Vestvikheia skal være et arbeidsredskap for personalet og den skal gi foreldre og tilsynsmyndigheten i kommunen innblikk i vår drift. Innholdet i årsplanen har vi delt opp i 2 deler. Del 1 vil være kjent da det er del av vår barnehagefilosofi som vi jobber hardt for å oppnå hver dag. Det vil omhandle lek, prosjekt, synet på barnet, læring og omsorg. Det er en plan som vi har jobbet med i mange år, og er vårt pedagogiske dokument som ligger fast som en plattform i Vestvikheia. Rammeplanen for barnehage er en forskrift for barnehagers innhold og oppgaver. Det er et viktig dokument som vi bygger vår drift på.
- Del 2 vil omhandle årets satsingsområde; lek, Rekom, språk og kulturelt mangfold som vil synliggjøres videre i denne planen.
- Kun del 2 vil fornyes hvert år, mens del 1 vil kun ha en årlig redigering.

INNHALDSFORTEGNELSE

Våre dokument	s 2
Innledning- velkommen	s 3
Det lekende i lys av Reggio Emilia Filosofien	s 4
Det lekende – pedagogrollen	s 5
Det lekende – møteplasser	s 6
Hva er de 100 språk	s 8
Det lekende – barn som subjekt	s 10
Det lekende – organisering/struktur	s 11
Når vi former, formes vi	s 13
Kulturelt mangfold	s 16

INNLEDNING - VELKOMMEN

- Året som har gått har vært et anderledes år for alle, da det har vært preget i stor grad av koronaviruset. Til tross for korona har vi hatt fokus på vårt viktigste oppdrag som er å gi hvert enkelt barn omsorg, utfordring og læring. Året har gitt oss noen erfaringer vi vil ta med videre. Det at gruppene er mest mulig adskilt så vi på som positivt, og er blitt en varig endring. Hver gruppe har nå sitt leke- og læringsmiljø som er tilpasset gruppens behov, og vi ser nå enda mer "levende" lekemiljø hvor prosjektene kommer tydeligere frem. Hvert enkelt barn blir sett, og dagen planlegges ut fra gruppas behov og forutsetning.
- Det siste året har vi jobbet med begrepet «kvalitet». Vi har sett på ulike sider ved vår pedagogikk og jobbet ut fra litteratur og rammeplan.
- Som et resultat av vår fordypning vil årets satsningsområde være «lek i lys av Reggio Emilia filosofien». Det er den filosofien vi henter inspirasjonen vår fra. Det er et stort område som vi vil fordype oss i og vi ser virkelig frem til å lese litteratur, reflektere og jobbe med leken hver dag. Når vi studerer Rammeplanen ser vi at lek er en rød tråd gjennom hele planen, og det poengterer viktigheten av nettopp leken i hverdagen vår.
- Vestvikheia er med på et utviklingsprosjekt «ReKom» som er et samarbeid mellom Rana kommune og universitet Nord. Det vil bli faglig fordypning innen for Reggio Emilia filosofien med sterk vekt på forming. «Rekom» vil gå over to år.
- De siste årene har vi blitt beriket med å ha barn fra ulike kulturer her i Vestvikheia. Vi kjenner derfor behovet for å lære om kulturelt mangfold og språk. Vi vil dette året jobbe med å øke vår kompetanse gjennom kurs, litteratur og enda nærmere samarbeid med barnets familier.
- Årsplan er et resultat av faglig refleksjon i personalgruppa, og vi ser frem til å jobbe for å gi barna en barndom fylt med hverdagsmagi, samspill og glede. I 2021 kom mobbeloven for barnehager som krever at barnehagene jobber systematisk for å hindre utestenging og mobbing. Statistikken konstatere at mellom 8-12 prosent av barn opplever jevnlig utestenging fra lek og ulike former for krenkelser. Dette tar vi på alvor i Vestvikheia og mobbeloven har vært et tema på årets foreldremøter. Barnehage og foreldre må ha en god dialog og jobbe sammen til barnets beste. Dyktige pedagoger som er bevist på pedagogikk, som er nære og som ser hvert barn som subject. Pedagoger som legger til rette for lek og samspill er eksempler på elementer vi jobber med for å motvirke mobbing.

DET LEKENDE - LEK I LYS AV REGGIO EMILIA FILOSOFIEN

- **"LEK ER ENHVER OPPFØRSEL, AKTIVITET ELLER PROSESS SATT I GANG, STYRT OG STRUKTERT AV BARNET SELV. DEN FINNER STED HVOR OG NÅR MULIGHETEN OPPSTÅR" FN'S BARNEKONVENSJON**
- Lek er vårt hovedsatsningsområde dette barnehageåret. Vi vil fordype oss i ulike sider ved barns lek og vil se lek i lys av filosofien fra Reggio Emilia som vi henter inspirasjon fra. Vi vil se på lek i et utvidet perspektiv og se på det «lekende». Her vil vi se på pedagogen sin rolle, det fysiske miljøet, prosjekt og barnet som subjekt. Kunnskapen vi tilegner oss gjennom kursene i «Rekom» vil være en viktig inspirasjon og faglig fordypning.
- Sitatet fra FNs barnekonvensjon gir rom for mange refleksjoner. Hvordan kan vi gi barna mulighet til å sette i gang aktiviteter og prosesser? Hvilke rammer hemmer og når ser vi at barna er oppslukt i en verden hvor fantasien og kreativiteten blomstrer? Vi vil jobbe for å skape gode møteplasser både inne og ute, hvor barna **sammen** kan utvikle sin egen magi, oppdage og skape. Gjennom å tilby «åpne materialer» er mulighetene uendelige. Åpne materialer kan være gjenbruksmaterialer, ulike byggematerialer, lyskilder, naturmaterialer osv. I prosjektene er vi opptatt av det lekende og griper fatt i det barn er opptatt av. Gjennom sanselige opplevelser, og kreativ skapning ved bruk av bla. leire, maling, tegning og natur/gjenbruksmateriale oppstår «det lekende».
- **«Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre».** (Rammeplanen, 2017)
- Mange sterke stemmer i samfunnet vil mene noe om barnet, hva det skal kunne og bør gjøre. Testing av barns utvikling er stadig et politisk utspill. Vi tenker at barn må få være barn og vi vil jobbe for at de kjenner at de lykkes og utvikler et godt selvbilde.

DET LEKENDE - *PEDAGOGROLLEN*

Hva vil det si å være en leken pedagog? Dette spørsmålet har vi reflektert over. Den første tanken er kanskje at det er voksne som er høyt og lavt, og som er med i rollelek. For oss er den lekende pedagog den pedagogen som er tilstede sammen med barnet, som er nær og som i sin kommunikasjon møter barnet med respekt, likeverdighet og er undrende.

Pedagogens rolle kan sammenlignes med metaforen «stillaset», som omhandler at de voksne skal gi barna støtte til å mestre oppgaven mest mulig selvstendig. Når barnet mestrer oppgaven, tar man bort stillaset steg for steg (Vygotsky/Bruner). Kanskje er et enkelt spørsmål nok for å gi nye impulser til videre lek, eller å tilføre nytt materiale. Prosjektene vil prege våre lekemiljø i både rollelek, konstruksjon og i skapende prosesser. Erfaringen som skjer i leken gir mange impulser til videre prosjektarbeid.

Tvert i mot, det er hundre som

Dikt av Loris Malaguzzi.

Til norsk ved Kari Carlsen og Jan-Erik Sørensen

Et barn er laget av hundre.

Barnet har hundre språk

hundre hender

hundre tanker

hundre måter å tenke på

å leke og snakke på

Hundre alltid hundre

måter å lytte på

å undres på og like på

hundre lyster til å forundre seg og like

hundre lyster til å synge og forstå

hundre verdener å oppdage

hundre verdener å finne opp

hundre verdener

å drømme fram

DET LEKENDE- *HVA ER 100* *SPRÅK?*

Sang? Tegning? Rollelek? Maling? Forming? Kroppslig utfoldelse?
Konkrete undringer og refleksjoner? Fantasifull dagdrømming?
Konstruksjon? Abstrakt / konkret? Realistisk/ fantasifullt? Dramatisk lek?
Er leken en del av de 100språk? Inneholder leken flere av barns
hundre språk?
Hvilke av de hundre språk ser vi?

Hvordan av de hundre språk får plass hos oss?

Hvilke språk ser vi i våre prosjekt?

Hvilke språk styrker vi, og tar på alvor? Hvilke språk faller bort?

Hvilke språk ser vi i barnas lek?

Dette er spørsmål til refleksjon som vi ofte stiller oss. Vår oppgave er å
se hvert eneste barn som unikt, og gi det ulike måter å vokse og
utvikle seg.

Rammeplan har syv fagområder. Hvordan kan vi bruke teksten i diktet
når vi jobber med fagområdene? Vi jobber ikke med ett og ett
område, men er beviste på de i hverdagen.

DET LEKENDE - FAGOMRÅDENE

- «Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteten» (Rammeplan for barnehage, 2017)

- **Barnehagens fagområder**

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

DET LEKENDE – *BARN SOM SUBJEKT*

Hvert barn er unik og er født med evner og sine egne meninger. Helt fra første stund søker de gjennom nonverbal kommunikasjon, kontakt og relasjoner. Vi tenker at barnet vil og kan.

Vår viktigste oppgave er å møte barnet med respekt, likeverd og sette rammer som gir mulighet til utvikling, medvirkning og læring.

Det forutsetter pedagoger som er tilstede med hele seg, lytter til hva barnet egentlig sier og ser hvert enkelt barn. Som er anerkjennende i sin kommunikasjon og væremåte. Som tar barnets tanker på alvor og oppmuntrer og legger til rette for at barnet kan finne sine «hundre språk», som gir de mulighet til å lykkes og oppdage nye sider ved seg selv.

DET LEKENDE – STRUKTUR OG ORGANISERING

I hverdagen er det mange oppgaver, og dagen kan lett bli oppslukt av mange ting. Skal vi nå våre mål, krever det tid til observasjon, planlegging, dokumentasjon og refleksjon. Det skaper oversikt og en god kommunikasjon i personalgruppa.

- Organisere i mindre grupper
- Hva blir neste skritt i prosjektet?
- Utvikle det fysiske miljøet
- Se det enkelte barnet
- Keynote er et viktig arbeidsredskap hvor hverdagen, fordypninger og prosjekter dokumenteres og man skaper refleksjon for videre jobbing.
- En god struktur gir rom for både det planlagte og uplanlagte.
- **Lage invitasjoner – observere – reflektere og deretter lage nye invitasjoner.**

NÅR VI FORMER, FORMES VI

-BARN I MØTE MED MATERIALET OG HVERANDRE-

Hver dag skjer det nye oppdagelser i møte med materialet og hverandre. Vi tenker at hvert barn skal få gjøre sine oppdagelser og skape ut fra sin ide. Mye av det som skjer skapes sammen med andre i gruppa. Det kan være et felles bilde eller et stort insekt i tredimensjonalt materialet. I dette rommet er det ingenting som er rett eller galt, prosessen er det aller viktigste. Når du er 1 år er møte med materialet helt nytt. Noen går i gang med en gang og maler med hele seg, mens andre er mer forsiktige å må ha mere tid. Det å gi barnet det det trenger er pedagogens viktigste oppgave. Ved at barna jevnlig får tilgang på forming gjør at vi har tid til å la de utforske i sitt tempo. Vi ser at barna inspirerer hverandre og gir hverandre impulser til videre jobbing.

I formingen er det viktig å gi barna ro, og ha mindre grupper. Her er den voksne viktig ved å støtte, inspirere og ha en samtale med undring og utvikling. I en gruppe er det mange barn, og det er viktig å finne ut hva det enkelte barn ønsker og trenger. Vi ser at fra de er små så uttrykker de hva de vil skape, både gjennom verbalt og nonverbalt språk. Her må den voksne være lydhør å legge til rette for den enkelte.

Det å kunne undre seg sammen om hvilke materialer som trengs for å skape eks roboten, gjør at barnets tanker blir tatt på alvor og barnet får bruke sin kreativitet og fantasi. Vi ønsker å ha tilgjengelig materiale som gir rom til mange ulike uttrykk. Gjenbruk kan romme utallige skatter som er viktig i barns skapende.

SPRÅK OG KULTURELT MANGFOLD

- Språket vårt er det viktigste verktøyet mennesker innehar for å kunne formidle, kommunisere og dele tanker med hverandre. Språk er kommunikasjon, og kommunikasjon gjøres i stor grad også av mimikk og kroppsspråk. Barn tilegner seg språk gradvis når de er i et språklig samspill med omgivelsene. Vi har en sosiokulturell tilnærming til språktilegnelse hos barn, som vil si at vi legger vekt på dialogen. For i dialogen vil ordenes meninger tilegnes over tid ved at barn har egne erfaringer med ordene i ulike situasjoner. Vi anser at tilegnelsen av språk er et resultat av sosial samhandling med andre barn og voksne, i et språklig miljø.
- Vi er så heldig å ha barn med ulik flerspråklig bakgrunn, fra ulike kulturer og nasjoner i barnehagen vår. Det gjør at det stilles ekstra krav til tilretteleggingen av deres språktilegnelse i hverdagen. Det krever at vi som personal har kunnskap og kompetanse om språkforståelse, begrepslæring og språkstimulering i hverdagssituasjoner. Mange av de flerspråklige barna har ingen erfaring med det norske språket når de begynner i barnehagen. De har derfor et økt behov for gjentatte erfaringer med begreper i ulike situasjoner, for å kunne knytte begrepene opp mot det konkrete.
- Respekt er en verdi vi jobber mye med, i ulike settinger, blant annet i et flerspråklig perspektiv. Vi ønsker at barna skal være nysgjerrige, åpne og mottakelige for andre perspektiver, språk og kulturer. Vi ønsker å ha et rikelig språkmiljø som omfatter norsk-etniske barn, flerspråklige barn og barn som av en eller annen grunn opplever vansker med språkutviklingen sin. Vi ønsker å være et fellesskap.
- Det er i det hverdagslige at den største språkutviklingen skjer, og vi har laget oss noen allmennpedagogiske tiltak som vi ønsker skal være en naturlig del av våre hverdagsprosedyrer, både for norsk-språklige barn og flerspråklige barn. Dette innebærer blant annet:
 - Munnmotoriske øvelser som å blåse på fjær, lage grimaser og blåse i sugerør.
 - Musiske aktiviteter som sang, musikk, rim og regler.
 - Bøker og lesing anses som en viktig tidlig erfaring for å senere mestre den skriftspråklige utviklingen.
 - Språkgruppe og språklig aktiv lek på tvers av alder og morsmål.
 - Foreldresamarbeid og foreldre som ressurs for tilegnelse av kunnskap om ulike språk og kulturer.
 - Hverdags samtalen som en grunnleggende aktivitet for språktilegnelse og læring.
 - Ukens ord – ett ord som barna lærer på flere språk hver uke (som for eksempel å hilse, takke, telle eller ord knyttet til prosjektet)

SPRÅK OG KULTURELT MANGFOLD

- «Personalet skal synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer».
- «Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap».
- «Personalet skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke morsmålet og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-språklige kompetanse».

(Rammeplanen for barnehager, 2017)

